

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van

tot aanwijzing van onroerende zaken ter onteigening in de gemeente Het Hogeland krachtens artikel 78 van de onteigeningswet (onteigeningsplan Fietsroute Plus Groningen - Winsum).

Ingevolge de artikelen 77 en 78 van de onteigeningswet kan worden onteigend voor de uitvoering van een Inpassingsplan.

Het verzoek tot aanwijzing ter onteigening

Provinciale Staten van Groningen (hierna: verzoeker) hebben Ons bij besluit van 10 november 2021, kenmerk 54/2021 2021-077141 verzocht, om ten name van de provincie Groningen over te gaan tot het aanwijzen ter onteigening van onroerende zaken in de gemeente Het Hogeland, begrepen in het onteigeningsplan Fietsroute Plus Groningen - Winsum. De onroerende zaken zijn nodig voor de uitvoering van het Inpassingsplan Fietsroute Plus Groningen-Winsum.

Gedeputeerde Staten van Groningen hebben bij brief van 27 januari 2022, kenmerk 2022-010336, het verzoek aan Ons ter besluitvorming voorgedragen.

Planologische grondslag

De onroerende zaken die in het onteigeningsplan zijn begrepen, zijn gelegen in het Provinciaal Inpassingsplan Fietsroute Plus Groningen-Winsum, verder te noemen: het inpassingsplan. Het inpassingsplan is op 18 juli 2018 vastgesteld door Provinciale Staten van Groningen en is onherroepelijk.

Aan de onroerende zaken zijn de onderscheiden bestemming Verkeer-Fietspad en de dubbelbestemmingen Waarde- Archeologie Winsum 3, Waarde- Archeologie Winsum 4, Waarde - Landschap, Waarde - Open gebied, Waarde- Archeologisch monument en Waarde - Wierde invloedszone toegekend.

Toepassing uniforme openbare voorbereidingsprocedure

Overeenkomstig artikel 78, tweede lid, van de onteigeningswet en artikel 3:11, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) hebben het ontwerp koninklijk besluit en de in artikel 79 van de onteigeningswet bedoelde stukken vanaf 5 april 2022 tot en met 16 mei 2022 in de gemeente Het Hogeland en bij Rijkswaterstaat Corporate Dienst te Utrecht ter inzage gelegen.

Overeenkomstig artikel 3:12 van de Awb heeft de burgemeester van Het Hogeland van het ontwerp koninklijk besluit en van de terinzagelegging van de onteigeningsstukken op 4 april 2022 openbaar kennis gegeven in het Gemeenteblad.

Verder heeft Onze Minister het ontwerp koninklijk besluit overeenkomstig artikel 3:13 van de Awb, voorafgaand aan de terinzagelegging toegezonden aan belanghebbenden, waaronder de verzoeker. Daarbij zijn de belanghebbenden gewezen op de mogelijkheid om schriftelijk of mondeling zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren te brengen en op de mogelijkheid over de zienswijzen te worden gehoord.

Overwegingen

Noodzaak en urgentie

De provincie Groningen is van plan om kwalitatief hoogwaardige fietsroutes (de zogeheten Fietsroutes Plus) aan te leggen tussen de grootste forenzen-kernen en de stad Groningen. Een Fietsroute Plus is een hoogwaardig fietspad, dat de fietser extra comfort biedt, breder is en een betere doorstroming heeft. Door het realiseren van Fietsroutes Plus wil de provincie Groningen de verkeersveiligheid voor (brom)fietsers verbeteren om de concurrentiepositie van de fiets ten opzichte van de auto verbeteren. Fietsroutes Plus worden ingezet op locaties waar het vervoer onder druk staat en waar het fietsgebruik hoog is. Van het beoogde netwerk zijn inmiddels drie Fietsroutes Plus gerealiseerd: Groningen - Zuidhorn, Groningen - Bedum en Groningen - Ten Boer.

Tussen Groningen en Winsum is al een hoofdfietsroute aanwezig: de fietsroute aan weerszijden van de N361. Deze fietsroute vormt een belangrijke woon-schoolroute en woon-werkroute voor Winsum en de tussenliggende dorpen Sauwerd en Adorp. Veel forenzen en scholieren gebruiken de fietsroute in de richting van en naar Groningen. Ook fietsers tussen de dorpen onderling en recreanten gebruiken de fietsroute.

Deze fietsroute tussen Groningen en Winsum is één van de drie gevaarlijkste fietsroutes in de provincie. Het smalle pad ligt dicht langs de N361 en aan beide kanten van de weg. De huidige fietspaden langs de N361 zijn smal en worden in de praktijk in twee richtingen bereden. Er zijn veel onveilige situaties, met name bij kruisingen en erfaansluitingen in de dorpen Sauwerd en Adorp. Doel van dit project is om de verkeersveiligheid te verbeteren voor fietsers en om het fietsgebruik te stimuleren richting de stad Groningen.

De Fietsroute Plus Groningen-Winsum moet een aantrekkelijke en verkeersveilige route richting de stad Groningen worden. De Fietsroute Plus zal worden uitgevoerd met een breedte van ca. 3,50 meter en parallel aan de spoorloot worden aangelegd. Dit profiel past op de hele lengte van 8,7 kilometer langs het spoor, behalve bij het stationsplein Sauwerd. Hier wordt een fietsstraat aangelegd: op dit stuk van circa 240 meter zal er gemengd verkeer zijn.

De uitvoering van de Fietsroute Plus vindt in twee delen plaats: als eerste wordt het gedeelte Groningen-Sauwerd gerealiseerd. Daarna wordt het deel Sauwerd-Winsum aangelegd. Via de Stationsstraat in Sauwerd zijn de huidige fietspaden langs de N361 goed bereikbaar. Deze onteigeningsprocedure heeft betrekking op het gedeelte Sauwerd-Winsum.

In de door de verzoeker om onteigening gewenste wijze van planuitvoering wordt inzicht verschaft door het Inpassingsplan met de daarbij behorende planregels, toelichting en verbeelding, als ook door de zakelijke beschrijving behorende bij het onteigeningsplan.

Om de werken en werkzaamheden ter uitvoering van het bestemmingsplan tijdig te kunnen realiseren, wenst de provincie Groningen de eigendom, vrij van lasten en rechten, te verkrijgen van de in het onteigeningsplan begrepen onroerende zaken.

De verzoeker heeft met de eigenaren overleg gevoerd om deze onroerende zaken minnelijk in eigendom te verkrijgen. Dit overleg heeft vooralsnog niet tot (volledige) overeenstemming geleid. Omdat het ten tijde van het verzoek naar het oordeel van de verzoeker niet aannemelijk was dat het overleg op afzienbare termijn tot vrijwillige eigendomsoverdracht zou leiden, heeft de provincie Groningen tot haar onteigeningsverzoek besloten, om de tijdige verwezenlijking van het inpassingsplan zeker te stellen.

Uit de Ons bij het verzoek overgelegde zakelijke beschrijving blijkt dat een groot deel van de fietsroute op het gedeelte Sauwerd-Winsum is inmiddels gerealiseerd. Het fietspad is tot aan de kruising met de Meedenweg te Winsum opengesteld. Voor het resterende gedeelte van de fietsroute tussen Sauwerd en Winsum starten de werkzaamheden zodra over de provincie Groningen beschikt over de benodigde eigendommen. Nu de onteigeningsprocedure moet worden doorlopen, worden de werkzaamheden voor het resterende deel van het fietspad eind 2022/begin 2023 uitgevoerd. De betonverharding wordt in het voorjaar van 2023 aangebracht. Daarmee is aannemelijk dat zal worden voldaan aan de door Ons voor de aanvang van de werken en werkzaamheden gehanteerde termijn van ten hoogste vijf jaar na de datum van dit aanwijzingsbesluit.

Zienswijzen

Binnen de termijn dat het ontwerp koninklijk besluit ter inzage heeft gelegen is daarover een zienswijzen naar voren gebracht door:

1. L.J.M. Jeuken, eigenaar van de onroerende zaak met grondplannummer 18.01, verder te noemen: reclamant.

Overeenkomstig artikel 78, vierde lid, van de onteigeningswet heeft Onze Minister reclamant in de gelegenheid gesteld te worden gehoord in een op woensdag 1 juni 2022 te Winsum te houden hoorzitting. Reclamant heeft van deze gelegenheid geen gebruik gemaakt.

Overwegingen naar aanleiding van de zienswijze

Wij hebben, hetgeen reclamant in zijn zienswijzen naar voren brengt, samengevat in de hiernavolgende passages. Daarbij hebben Wij tevens Onze overwegingen bij de zienswijze gegeven.

De zienswijze van reclamant

1

Reclamant voert aan dat de handelwijze van verzoeker in het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel te kort schiet. Reclamant communiceert vanaf 2018 met

meerdere vertegenwoordigers van verzoeker over de aanleg, uitvoering van de werkzaamheden ten behoeve van het beoogde fietspad en de financiële compensatie hiervoor. Reclamant heeft herhaaldelijk verzocht om compensatie in de vorm van grond voor de benodigde oppervlakte. Daarnaast is door reclamant het veiligheidsaspect, door middel van de aanleg van extra dammen, voor optimalisatie van de verkeersafwikkeling aan de orde gesteld. De communicatie met verzoeker is echter het afgelopen jaar uitsluitend via de e-mail verlopen, waarbij verschillende uitgangspunten zijn uitgewisseld. Nadat reclamant en zijn adviseur dachten dat op hoofdlijnen overeenstemming was bereikt, is door verzoeker een concept koopovereenkomst opgesteld. Volgens reclamant stemt de inhoud hiervan niet overeen met de gemaakte afspraken. Het is reclamant niet duidelijk wat fout is gegaan en hoe dit kan worden opgelost. Reclamant heeft vele malen contact gehad met verzoeker en wil graag samen tot een oplossing komen.

Omdat communicatie tussen reclamant en verzoeker via e-mail en brief, aantoonbaar eerder tot verwijdering dan tot toenadering heeft geleid, wil reclamant met verzoeker in gesprek gaan om nog verdere verwijdering te voorkomen. Reclamant en zijn adviseur hebben vanaf 4 juni 2021 bij herhaling verzoeker gevraagd om samen fysiek aan tafel in gesprek te gaan, met de nadrukkelijke wens om met elkaar tot een voor partijen acceptabele situatie te komen en het dossier af te ronden. Verzoeker gaat hier echter niet op in. Reclamant wil graag samen met verzoeker een oplossing zoeken in plaats van tegenover elkaar staan in een juridische procedure. Reclamant blijft open staan voor persoonlijk overleg.

Ad 1

De zienswijze van reclamant ziet in hoofdzaak op het gevoerde minnelijk overleg.

Met betrekking tot het gevoerde minnelijk overleg overwegen Wij dat artikel 17 van de onteigeningswet bepaalt dat de onteigenende partij dat wat onteigend moet worden eerst bij minnelijke overeenkomst in eigendom probeert te verkrijgen. Deze bepaling heeft betrekking op de gerechtelijke onteigeningsprocedure. Het minnelijk overleg in de daaraan voorafgaande administratieve onteigeningsprocedure is echter een van de vereisten waaraan door Ons wordt getoetst bij de beoordeling van de noodzaak tot onteigening. Omdat onteigening een uiterste middel is, zijn Wij van oordeel dat hiervan pas gebruik mag worden gemaakt, als het minnelijk overleg voor het begin van de administratieve onteigeningsprocedure niet of niet in de gewenste vorm tot overeenstemming heeft geleid. Aan deze eis is naar Ons oordeel in het kader van onteigeningen op basis van artikelen 77 en 78 van de onteigeningswet in beginsel voldaan, als voor de datum van het verzoekbesluit met de onderhandelingen over de minnelijke eigendomsverkrijging tijdig een begin is gemaakt en het op het moment van het verzoekbesluit aannemelijk is dat die onderhandelingen tot een redelijk punt zijn voortgezet, maar dat deze voorlopig niet tot vrijwillige eigendomsoverdracht zullen leiden. Daarbij moet het gaan om een concreet en serieus minnelijk overleg. Uitgangspunt daarbij is dat ten tijde van het verzoekbesluit al een formeel schriftelijk aanbod is gedaan.

Uit de Ons overgelegde stukken blijkt partijen vanaf 2017 overleg voeren. Reclamant maakt in september 2017 aan verzoeker kenbaar dat hij vervangende grond wenst. Op 23 oktober brengt verzoeker een eerste aanbod uit. Omdat reclamant echter een totaaloplossing wenst, stelt verzoeker in samenwerking

met de voormalig gemeente Winsum en ProRail B.V. een kavelruilcoördinator aan die in 2018 en 2019, de mogelijkheden onderzoekt om te komen tot een compensatie van grond aansluitend aan de huiskavel van reclamant. Omdat de gewenste totaaloplossing niet haalbaar is laat verzoeker reclamant bij brief van 24 juli 2020 weten dat deze zich weer gaat richten op de verwerving van de benodigde gronden voor het fietspad en brengt een aanbod uit voor deze gronden.

Op 3 maart 2021 brengt verzoeker een nieuw aanbod uit, waarbij de benodigde oppervlakte naar beneden is bijgesteld. Verzoeker herhaalt dit aanbod op 29 april 2021 en vraagt reclamant om een reactie hierop. Op 26 mei 2021 laat de adviseur van reclamant (hierna: de adviseur) per e-mail weten dat het jammer is dat verzoeker niet tegemoet kan komen aan het nadrukkelijk verzoek om compensatie door vervangende grond, maar dat reclamant desondanks bereid is om mee te werken aan de aanleg van het beoogde fietspad en het inleveren van een oppervlakte eigendom. Voor reclamant is hierbij het uitgangspunt dan dat er na de herinrichting een veilige situatie is en dat zijn percelen land goed bereikbaar zijn voor het hedendaagse landbouwverkeer. Reclamant doet een voorstel voor de verschuiving en herinrichting van een aantal dammen. In de periode van juli 2021 tot 22 september 2021 brengt verzoeker op 28 juli 2021 een schriftelijk aanbod uit en vraagt per e-mail en brief om verduidelijking van de wensen van reclamant. Ook vraagt verzoeker aan reclamant hoe deze aankijkt tegen de kosten die gemaakt moeten gaan worden voor de door hem gewenste andere wijze van uitvoering en maakt kenbaar welke kosten hiermee gemoeid zijn. Verzoeker laat tevens weten dat zij niet al deze kosten voor haar rekening kan nemen. Verzoeker maakt ook kenbaar dat deze, met het oog op de urgentie van het werk er zeker van wil zijn dat tijdige realisatie kan plaatsvinden en kondigt aan dat hij na het zomerreces Provinciale Staten van Groningen zal vragen om de Kroon te verzoeken de benodigde perceelsgedeelten ter onteigening aan te wijzen. Verzoeker zal parallel hieraan blijven proberen om met reclamant overeenstemming te bereiken. De adviseur van reclamant gaat telefonisch en per e-mail hierop in en stelt nog vragen en doet bij e-mail van 8 september 2021 een tegenvoorstel tot verdeling van de kosten en vraagt of partijen dit fysiek kunnen bespreken. Bij brief van 22 september 2021 herhaalt verzoeker haar aanbod en constateert dat reclamant door het doen van een nieuw compromisvoorstel niet met het aanbod van 28 juli 2021 kan instemmen. Verzoeker laat weten dat haar voorstel van 28 juli 2021 het maximaal haalbare is en dat er geen ruimte is om daarnaast de schadeloosstelling te verhogen en een nog hogere tegemoetkoming te verstrekken in de door reclamant gewenste extra werkzaamheden. Op 28 oktober 2021 vraagt de adviseur per e-mail aan verzoeker om een conceptovereenkomst toe te sturen waarin de afspraken zijn vastgelegd, teneinde te voorkomen dat er ruis over de uitwerking van de opgesomde voorwaarden en condities ontstaat.

Gelet op het vorenstaande, was het ten tijde van het onteigeningsverzoek naar Ons oordeel aannemelijk dat het minnelijk overleg nog niet tot vrijwillige eigendomsoverdracht zou leiden. Verzoeker mocht dan ook besluiten tot het indienen van het verzoek tot onteigening om de tijdige uitvoering van het bestemmingsplan zeker te stellen. In dit kader overwogen Wij verder dat hierbij in aanmerking moet worden genomen dat verzoeker gebonden is aan zijn eigen, op de urgentie van het werk toegespitste planning

Na de start van de onteigeningsprocedure is het overleg voortgezet. Bij e-mail van 15 november 2021 stuurt verzoeker de conceptovereenkomst aan reclamant. Op 31 december 2021 maakt de adviseur kenbaar dat de inhoud van de door verzoeker opgestelde overeenkomst volgens reclamant niet overeenkomt met de gemaakte afspraken zoals deze zijn vastgelegd in de brief van 28 juli 2021. De adviseur wijst daarbij met name op de bijdrage van verzoeker voor de aan te leggen dammen. Vervolgens corresponderen partijen over en weer per e-mail. Reclamant vraagt verzoeker herhaaldelijk om een fysiek gesprek over haar voorstel. Verzoeker vraagt op haar beurt herhaaldelijk aan reclamant om ter voorbereiding op een gesprek duidelijk te maken waar deze denkt dat zaken onjuist zijn en welke oplossing reclamant biedt zonder daarbij in herhaling van zetten te komen, omdat verzoeker het voorstel van reclamant al voor het verzoekbesluit heeft afgewezen. Op 16 mei 2022 voeren partijen alsnog fysiek overleg, waarbij onder voorbehoud, overeenstemming is bereikt. Het overleg met reclamant zal worden voortgezet. Dit overleg dan wel het overleg dat ingevolge artikel 17 van de onteigeningswet aan de gerechtelijke onteigeningsprocedure vooraf moet gaan, kan alsnog tot een voor partijen aanvaardbare oplossing leiden.

Gelet op de hiervoor geschetste gang van zaken kunnen Wij reclamant niet volgen in zijn betoog dat verzoeker in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel heeft gehandeld. Verzoeker heeft de wens van reclamant voor de herinrichting van dammen onderzocht en meerdere malen duidelijk kenbaar gemaakt welke kosten hiermee gemoeid zijn en voor wiens rekening deze kosten komen. Dat reclamant over zijn door verzoeker afgewezen voorstel in gesprek wil gaan, en verzoeker om herhaling van zetten te voorkomen hier aanvankelijk niet op in wil gaan, maakt dit niet anders.

Gelet op het vorenstaande geeft de zienswijze van reclamant Ons geen aanleiding om het verzoek tot aanwijzing ter onteigening geheel of gedeeltelijk af te wijzen.

Overige overwegingen

Uit de bij het verzoek overgelegde stukken blijkt, dat de in het onteigeningsplan begrepen onroerende zaken bij de uitvoering van het bestemmingsplan niet kunnen worden gemist.

Ons is niet gebleken van feiten en omstandigheden die overigens de toewijzing van het verzoek in de weg staan. Het moet in het belang van een goede ruimtelijke ontwikkeling worden geacht dat de provincie Groningen de vrije eigendom van de door Ons ter onteigening aan te wijzen onroerende zaken verkrijgt.

Wij zullen, gelet op het hierboven gestelde, het verzoek van de provincie Groningen tot het nemen van een besluit krachtens artikel 78, eerste lid, van de onteigeningswet toewijzen.

BESLISSING

Gelet op de onteigeningswet,

op de voordracht van Onze Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van 13 juni 2022, nr. RWS-2022/16579, Rijkswaterstaat Corporate Dienst;

gelezen het besluit van Provinciale Staten van Groningen van 10 november 2021, kenmerk 54/2021 2021-077141;
gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van Groningen van 27 januari 2022, kenmerk 2022-010336;
de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, advies van <datum, no.W...../IV>;
gezien het nader rapport van Onze Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van <datum, nr. RWS->, Rijkswaterstaat Corporate Dienst.

Hebben Wij goedgevonden en verstaan:

Voor de uitvoering van het Inpassingsplan Fietsroute Plus Groningen-Winsum van de provincie Groningen ten name van die provincie ter onteigening aan te wijzen de onroerende zaken, aangeduid op de grondtekening die ingevolge artikel 78 van de onteigeningswet in de gemeente Het Hogeland en bij Rijkswaterstaat Corporate Dienst te Utrecht ter inzage heeft gelegen en die zijn vermeld op de bij dit besluit behorende lijst.

PM: uitgebreide publicatie na inhoudelijk advies RvS

DE MINISTER VOOR VOLKSHUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,